

Kısaca Konu Başlıkları gizle

- 1 1- Bükreş Antlaşması (10 Ağustos 1913)
- 2 2- İstanbul Antlaşması (29 Eylül 1913)
- 3 3- Atina Antlaşması (14 Kasım 1913)
- 4 4- İstanbul Antlaşması (13 Mart 1913)

Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki topraklarında XIX. yüzyılın ilk yıllarından itibaren bazı siyasi, sosyal, kültürel ve dinî hareketlenmeler yaşanmaya başladı. Bu hareketlenmelerin neticesinde bağımsızlığına kavuşan bölge ulusları, Balkan Sorunu'nun büyük bir savaşa dönüşmesinde rol sahibi oldular.

Nitekim 8 Ekim 1912'de Karadağ'ın Osmanlı'ya saldırısıyla başlayan I. Balkan Savaşı, 17 Ekim 1912'de Bulgaristan, Sırbistan ve 19 Ekim 1912'de Yunanistan'ın savaş ilanı ile devam etmiştir. Savaş, Trakya ve Batı harekât alanında cereyan etmiştir. 1912'de Trakya'daki harekât, Bulgarların Kırklareli ve Lüleburgaz-Pınarhisar'daki galibiyetleri ile başlamıştır.

Bulgar kuvvetleri, stratejik planları sonucunda kazandığı topraklar ile Osmanlı Devleti'nin başkentine kadar yaklaşmıştır. Ancak lojistik teminin güçlüğü ve kolera salgını nedeniyle İstanbul'u ele geçirememiştir. 1912 yılı Kasım ayının sonuna gelindiğinde Balkan Birliğinin orduları savaşta başarılı olmuş ve 3 Aralık'ta taraflar kesin bir barış antlaşmasına kadar Çatalca Ateşkesi'ni imzalamıştır.

İttihat ve Terakki Partisi liderlerinden Talat ve Enver Beylerin öncülüğünde gerçekleştirilen "**Babiali Baskını**" sonrasında Kamil Paşa istifa ettirilmiştir (**23 Ocak 1913**). Mahmut Şevket Paşa tarafından kurulan yeni hükûmette büyük çoğunluk İttihatçıdır. Çatalca Ateşkesi'nden bir süre sonra 30 Mayıs 1913'te "**Londra Antlaşması**" imzalanmıştır.

Londra Antlaşması'na göre Edirne, Kırklareli dâhil Çatalca'ya kadar olan yerler Bulgaristan'a; Batı Trakya, Güney Makedonya, Selânik ve Girit Yunanistan'a; Orta ve Kuzey Makedonya Sırbistan'a bırakılmıştır. Ege Adaları ve Arnavutluk hakkında Avrupalı büyük devletlerin kararı beklenecektir.

I. Balkan Savaşı'nda Osmanlı Devleti; ordunun siyasete karışması, hükûmetin güçsüzlüğü, moral düşüklüğü, devletin savaşa hazırlıksız yakalanması, Balkanlardaki durumun takip edilememesi, cepheye gerekli askerî gücün sevk edilememesi, 8.000 Osmanlı askerinin terhis edilmesi, modern silah ve malzemenin olmaması gibi nedenlerle başarısız olmuştur.

Doğu Trakya'nın elden çıkması ile bölgede Türk azınlığı sorunu ortaya çıkmıştır. Osmanlı Devleti'nin batıdaki sınırı sadece Bulgaristan hâline gelmiştir. Sınır Midye-Enez hattı olarak belirlenmiştir. Osmanlıcılık fikri iflas etmiş, Mustafa Kemal'in "**Ordu siyasete karışmamalıdır.**" görüşü haklı çıkmıştır.

İsmet İnönü, Mustafa Kemal'in ordu ve politika konusundaki görüşlerini şöyle açıklamıştır:

Oldum olası, daha İttihat ve Terakki zamanında İttihat ve Terakki Partisi ile aramızda beliren ilk mesele budur: Ordunun siyasetten ayrılması... Yani orduda subay olacak, aynı zamanda bir siyasi partinin üyesi olarak çalışacak, bu olmaz dedik biz... Atatürk bu fikirde idi.

Ben o fikirdeydim. Karabekir o fikirde idi. Bunun mücadelesini yapıyorduk. İttihat ve Terakki'nin, hükûmetin başında bulunanlar ise ordunun politikadan ayrılmasına imkân görmüyorlardı. Abdi İpekçi, İnönü Atatürk'ü Anlatıyor, s. 35.

Osmanlı Devleti'nin büyük bir yenilgi ile Balkanlardan çekilmesi, siyasi bir boşluk ve dengesizlik oluşturmuş ve 1913 ilkbaharında Balkanlı müttefikler arasındaki düşmanlık patlama noktasına ulaşmıştı. Bulgaristan, kendisine karşı birleşen Yunanistan ve Sırbistan'a 29 Haziran 1913'te aniden saldırdı.

Bu arada Karadağ ve Romanya da Bulgaristan'a savaş ilan etti (10 Temmuz 1913). Balkan Devletleri arasında zafer payı bölüşümünden kaynaklanan çarpışmalar yaşanırken Talat Paşa'nın başında bulunduğu İttihatçı grup, fırsattan yararlanarak savaşa girmeye ve hiç değilse Edirne'yi geri almaya taraftar olmuştur. Böylece Osmanlı Devleti Batı devletlerinin tepkilerini göze alarak ileri bir harekât düzenlemiş ve Edirne ile Kırklareli'ni geri almıştır.

*Kaybedilen topraklardan Anadolu'ya gelen göçmenlerin, Anadolu'nun demografik, ekonomik ve sosyal yapısına büyük etkileri olmuştur. Balkan Savaşlarından **I. Dünya Savaşı**'nın başına kadar 400 000 kadar muhacir Anadolu'ya göç ederek iskân edilmiştir. Muhacirlerin çoğunluğu Edirne ve Aydın vilayetlerine iskân edilmiştir. Diğerleri ise Karesi, Sivas, Ankara, Konya, Biga, Canik gibi çeşitli vilayetlerde iskân edilmiştir.*

Bu döneme ait arşiv belgelerinin tamamen tasnif edilmemiş olması nedeniyle şu anda kesin rakamlar vermek oldukça zordur. Bu iskân faaliyetleri ile Anadolu'da Türk nüfus

oranı artmıştır. Bu durum Kurtuluş Savaşı'na giden süreçte millî bir Türk Devleti'nin temellerinin atılmasına katkıda bulunmuştur. Askerî açıdan bakıldığında da yıllardır savaşlarla azalan Anadolu nüfusu güçlenmiştir.

Anadolu'nun etnik yapısında Türk nüfus ağırlık kazanmaya başlamıştır. Böylece millî devletin kurulması yönünde yarar sağlanmıştır. Ayrıca göçler Türklük bilincinin üst düzeye çıkmasını sağlamıştır. Sezer Arslan, *Balkan Savaşları Sonrası Rumeli'den Türk Göçleri ve Osmanlı Devleti'nde İskânları*, s. 135.

II. Balkan Savaşı'nın Bulgaristan aleyhine sona ermesinden sonra aşağıdaki antlaşmalar imzalanmıştır:

1- Bükreş Antlaşması (10 Ağustos 1913)

Balkan devletlerinin kendi aralarında yapmış olduğu antlaşmadır. Romanya, Yunanistan, Bulgaristan, Sırbistan ve Karadağ arasındaki sınırlar belirlenmiştir.

2- İstanbul Antlaşması (29 Eylül 1913)

Osmanlı Devleti ile Bulgaristan arasında imzalanmıştır. Antlaşma ile Meriç Nehri sınır kabul edilmiştir. Edirne, Dimetoka, Kırklareli Osmanlılarda kalmıştır. Bulgaristan'daki Türklerin dört yıl içinde göç edebilecekleri kararlaştırılmıştır.

Dedeağaç, Bulgaristan'da kalmış Batı Trakya'daki Türklere azınlık statüsü verilmiştir. Türklerin müftülerini kendilerinin seçmesi serbest olmuştur. Türk azınlığa mülkiyet ve Türkçe öğrenim hakkı verilmiştir.

3- Atina Antlaşması (14 Kasım 1913)

Osmanlı Devleti ile Yunanistan arasında imzalanmıştır. Batı Trakya, Yanya, Girit ve Selânik Yunanistan'a bırakılmıştır. Meriç Nehri iki ülke arasında sınır kabul edilmiştir. Gökçeada (İmroz), Bozcaada ve Meis Adaları dışındaki Ege Adaları Yunanistan'a verilmiştir.

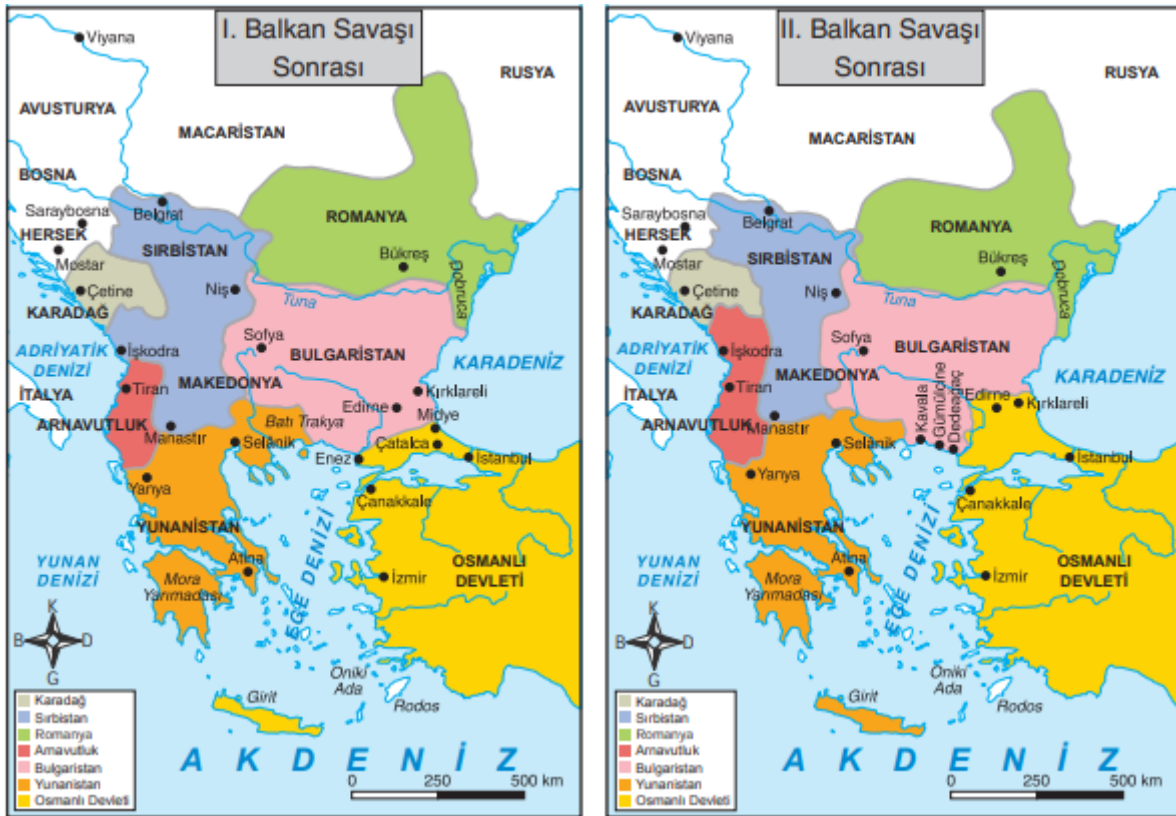
4- İstanbul Antlaşması (13 Mart 1913)

Osmanlı Devleti ile Sırbistan arasında yapılmıştır. Sırbistan'da kalan Türklerin ve Müslümanların haklarını korumaya yönelik kararlar alınmıştır. Balkan Savaşları 20. yy.da Osmanlı Devleti'nin en çok toprak kaybettiği savaşlar olmuştur. Bu yenilgiler beraberinde

sınırların daralması, prestij kaybı, milliyetçilik düşüncesinin uyanışı, İttihat ve Terakki iktidarının kuvvetlenmesi gibi sonuçlar getirmiştir.

Meriç, Osmanlı Devleti'nin batı sınırı olmuştur. Osmanlı Devleti Makedonya, Batı Trakya, Arnavutluk ve Ege Adalarını kaybetmiştir. Ayrıca bu savaşlar Balkan siyasi haritasında önemli değişikliklere yol açmış ve I. Dünya Savaşı'nın çıkışında etken olmuştur.

I ve II. Balkan Savaşları sonrasındaki Osmanlı Devleti'nin Batı sınırlarını ve Balkan ülkelerini gösteren haritalar

Kaynak:12.Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitabı (PDF)

İnkılap Tarihi Ders Notları

Bu PDF içerik konuanlatimi.net sitesine aittir ve farklı bir web sitesinde tıklanabilir kaynak link verilmeden paylaşılması / görüntülenmesi yasaktır.